PATVIRTINTA
Vilniaus Valdorfo Žaliosios
mokyklos vadovo
2022 m. vasario 22 d.
įsakymu Nr. V-2022/02-01

VILNIAUS VALDORFO ŽALIOSIOS MOKYKLOS PATYČIŲ PREVENCIJOS IR INTERVENCIJOS VYKDYMO TVARKOS APRAŠAS

1. BENDROSIOS NUOSTATOS

1.1. Vilniaus Valdorfo Žaliosios mokyklos Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo tvarkos aprašo (toliau - Aprašas) tikslas yra padėti Vilniaus Valdorfo Žaliosios mokyklos bendruomenės nariams atpažinti patyčias ir tinkamai sureaguoti į jas.

1.2. Aprašas parengtas vadovaujantis Patyčių prevencijos ir intervencijos vykdymo Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklose tvarkos aprašu, patvirtintu 2016 m. birželio 30 d. Vilniaus miesto savivaldybės Administracijos direktoriaus įsakymu Nr. 30-1602. 2022 m. vasario 22 d. Aprašui pritarta Vaiko gerovės komisijoje ir Pedagogų kolegijoje.

1.3. Svarbios nuostatos apie patyčias.

1) Dėl patyčių nėra kaltas besityčiojantis ar mokinys, iš kurio tyčiojasi. Dėl patyčių kalta aplinka, kurioje susidaro palankios sąlygos patyčių kultūrai plisti. Besityčiojančiam mokiniui taip pat reikalinga pagalba (socialinių įgūdžių stiprinimas, švietimo pagalbos specialistų konsultacijos).
2) Patyčios turi būti stabdomos iš karto, kai jos pastebimos.
3) Patyčios nėra normalus ar toleruotinas socialinis procesas. Patyčios palieka gilų ir ilgalaikį emocinį skausmą žmoguje.
4) Juokas skirtas prajuokinti, o patyčios įskaudinti. Dažnai klasėse peržengiama riba tarp juoko ir patyčių. Apie tai reikia kalbėtis su mokiniais, reikia padėti jiems išmokti parodyti savo ribas („sustok, man jau nemalonu”, „jau užtenka, man nemalonu”, „gana”).
5) Vilniaus Valdorfo Žaliojoje mokykloje nuo vidurinės pakopos (6-12 klasės) klasės auklėtojai ne visada būna su mokiniais.. Todėl svarbu kalbėtis su klasės mokiniais apie reagavimą į patyčias ar užgaulų elgesį, pabrėžiant, kad jie visada gali pasakyti mokytojui apie patiriamas/matomas patyčias. Svarbus visų mokyklos švietimo specialistų, administracijos ir pagalbos specialistų įtraukimas į patyčių prevenciją ir intervenciją.

2. APRAŠE VARTOJAMI TERMINAI

2.1. Patyčios – tai psichologinę ar fizinę jėgos persvarą turinčio asmens ar asmenų grupės tyčiniai, pasikartojantys veiksmai, siekiant pažeminti, įžeisti, įskaudinti ar kaip kitaip sukelti psichologinę ar fizinę žalą kitam asmeniui.

2.2. Patyčių formos.
Patyčios gali būti tiesioginės (atvirai puolant ir/ ar užgauliojant) ir/ ar netiesioginės (skaudinant be tiesioginės agresijos):

1) žodinės patyčios: pravardžiavimas, grasinimas, ujimas, užgauliojimas, užkabinėjimas, erzinimas, žeminimas ir kt.;
2) fizinės patyčios: mušimas, spardymas, spaudimas, dusinimas, užkabinėjimas, turtinė žala ir kt.;
3) socialinės patyčios: socialinė izoliacija arba tyčinė atskirtis, gandų skleidimas ir kt.;
4) elektroninės patyčios: skaudinančių ir gąsdinančių asmeninių tekstinių žinučių ir/ ar paveikslėlių siuntinėjimas, viešų gandų skleidimas, asmeninių duomenų ir komentarų skelbimas, tapatybės pasisavinimas, siekiant sugriauti gerą vardą arba santykius, pažeminti ir kt.

2.3. Patyčių dalyviai.

1) Patyčias patiriantis vaikas – mokinys, iš kurio yra tyčiojamasi.
2) Besityčiojantis/skriaudėjas – mokinys ar suaugęs, inicijuojantis patyčias ir/ar prisidedantis prie jų.
3) Palaikantys besityčiojantį – mokinys ar mokiniai, kurie tiesioginėse patyčiose nedalyvauja, bet palaiko besityčiojantį (skatina, juokiasi, reaguoja pozityviai į patyčias).
4) Patyčias patiriantis suaugęs – administracijos atstovas, pedagogas, švietimo pagalbos specialistas ar techninis darbuotojas, iš kurio tyčiojasi mokinys (-iai).
5) Patyčių stebėtojas – mokinys ar suaugęs, matantis ar žinantis apie patyčias.

3. PATYČIŲ PREVENCIJA IR INTERVENCIJA

Patyčių prevencijos ir intervencijos *stebėsena* – patyčių mokykloje stebėjimas, renkant, analizuojant faktus, anonimines mokinių anketas ir kitą informaciją, siekiant laiku pastebėti ir atitinkamai reaguoti į patyčių situacijas.

3.1. Patyčių prevencija – veikla, skirta patyčių rizikai mažinti, informuojant, šviečiant bendruomenės narius apie patyčias (mokinių, administracijos atstovų, pedagogų, švietimo pagalbos specialistų, kitų darbuotojų, tėvų (globėjų, rūpintojų)).

Pradinėje pakopoje (1–4 klasės) klasės mokytojai vadovaujasi „Charlie" patyčių prevencijos programa, kuri įgyvendinama etikos pamokų metu ar pagal poreikį.

Vidurinėje pakopoje (5–10 klasės) prevencinės programos įgyvendinamos etikos pamokose su socialiniu pedagogu ir/ar klasės auklėtoju. Prevencinės programos apima tokias temas kaip savivertės stiprinimas, klasės socialinis klimatas, stereotipai, bendravimo kultūra internete, vienas kito priėmimas, pagarba kitokiam, nei aš.
Mokyklos švietimo pagalbos specialistai (socialinis pedagogas, psichologas) kalba su mokiniais ir primena jiems, kas yra patyčios bei kur ir kaip ieškoti pagalbos. Du kartus per metus daromos anoniminės apklausos.

3.2. Patyčių intervencija – visuma priemonių, taikomų visiems patyčių dalyviams (patiriantiems, besityčiojantiems, stebėtojams), esant poreikiui įtraukiant jų tėvus (globėjus, rūpintojus) ar kitas institucijas. Mokykloje intervencija yra pokalbiai su patyčių dalyviais ir/ar klasės mokiniais. Šiuos pokalbius gali organizuoti klasės mokytojai, Vaiko gerovės komisijos nariai arba kiti švietimo pagalbos specialistai.

Mokiniui pasityčiojus iš administracijos atstovo, mokytojo, švietimo pagalbos specialisto ar kito darbuotojo, informuojami tėvai ar globėjai, imamasi šiame Apraše ar kituose mokyklos dokumentuose numatytų veiksmų.

Asmuo, pastebėjęs administracijos atstovą, mokytoją, švietimo pagalbos specialistą ar kitą darbuotoją tyčiojantis iš mokinio ir/ar įtaręs patyčias, turėtų informuoti mokyklos Vaiko gerovės komandos narius el.paštu vaikogerovesgrupe@zaliojimokykla.lt. Mokinys apie suaugusiojo žmogaus patyčias mokykloje praneša klasės auklėtojui, mokytojui, psichologui, mokyklos socialiniam pedagogui ar administracijai ir apie tai informuoja savo tėvus/ globėjus, kuriems rekomenduojama kreiptis į Vaiko gerovės komisiją.

Patyčių dalyviams pagal individualius poreikius mokykloje teikiama psichologo, švietimo pagalbos specialistų ar pedagogų pagalba.

Tais atvejais, kai mokykloje nėra švietimo pagalbos specialistų, yra kitos priežastys, dėl kurių negali būti teikiama švietimo ar kita pagalba, arba netikslinga ją teikti mokykloje, klasės auklėtojas ir/ar Vaiko gerovės grupės atstovas nukreipia mokinį ir jo tėvus (globėjus, rūpintojus) į Savivaldybės švietimo pagalbos įstaigą.

3.3. Rekomenduojami reagavimo į patyčias žingsniai.
Sužinojus ar pamačius patyčias, prašoma reaguoti pagal šias rekomendacijas:

1) Patyčios turi būti stabdomos iš karto jas pastebėjus. Rekomenduojama organizuoti pokalbius su patyčių dalyviais atskirai. Norint geriau išsiaiškinti situaciją, mokiniai kviečiami į atskirus pokalbius (atskirai su patyčias patiriančiu ir atskirai su besityčiojančiu).
2) Pokalbis visiems kartu. Kalbama apie patyčias, apie kiekvieno savijautą ir tinkamus būdus spręsti situaciją. Prieinami susitarimai dėl elgesio. Primenamos elgesio

taisyklės. Apie situaciją būtinai informuojami dalyvavusių vaikų tėvai (laiške paaiškinti situaciją ir kaip ją sprendžiame).

3) Jeigu vėl įvyksta patyčios: besityčiojantį mokinį (ar mokinius) pašalinti iš pamokų tai dienai ir pakviesti tėvus į pokalbį. Įtraukti Vaiko gerovės grupės narį. Besityčiojantis vaikas ir vaikas, iš kurio tyčiojasi, eina į individualius pokalbius su mokyklos specialistu. Su tėvais susitariama, kaip stebime situaciją.
4) Jeigu situacija kartojasi: besityčiojantis mokinys pašalinamas iš pamokų iki pokalbio su tėvais. Situacija perduodama Vaiko gerovės grupei, kuri kontaktuoja su mokiniais, mokytojais ir tėvais. Sprendžiama, ar vaikas gali likti mokykloje. Jeigu yra poreikis (grasino, mušė, kitaip kėlė grėsmę), įtraukiamos kitos institucijos.

4. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

Visi dokumentai ir duomenys, susiję su vaiku ir jo asmeniniu gyvenimu, yra konfidencialūs ir naudojami tik tiek, kiek tai būtina atsakingiems fiziniams ar juridiniams asmenims atlikti pavestas funkcijas, užtikrinti vaiko teises ir teisėtus interesus.

_____